

Рейтинговий звіт KLRN 001-004 short

про оновлення кредитного рейтингу

Контрагент:	АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ»
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	25.10.2007 р.
Дата оновлення:	17.06.2009 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз рейтингу:	негативний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» за 2008 рік та I квартал 2009 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій Банком, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності Банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Негативний прогноз вказує на можливість зниження рейтингу протягом року при збереженні негативних тенденцій і реалізації поточних ризиків.

Рейтингова історія

Дата	25.10.2007	19.06.2008	30.12.2008	17.06.2009
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз	стабільний	стабільний	негативний	негативний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтримується:

- достатніми показниками капіталізації та ефективності діяльності банківської установи.

Рівень кредитного рейтингу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» обмежується:

- концентрацією кредитного портфеля за основними позичальниками (на 20 найбільших позичальників припадає майже 380% капіталу І рівня), що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію Банку;
- незначною клієнтською базою, і як наслідок концентрацією ресурсної бази за основними кредиторами, що зумовлює залежність Банку від фінансового стану невеликого числа його клієнтів та підвищує ризик ліквідності;
- погіршенням якості кредитного портфеля;
- посиленням впливу зовнішніх чинників на фінансовий ринок та зниженням ділової активності у окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення платоспроможності основних клієнтів Банку та негативно вплинути на фінансові показники Банку.

Основні показники

Основні фінансові показники

Показник	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Активи, млн. грн.	205,90	295,44	396,58	2 312,88	2 286,04	2 285,83	2 610,55	3 276,34	3 143,93
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	158,34	212,53	310,25	1 512,64	1 566,79	1 598,04	1 894,84	2 447,77	2 241,49
Кошти клієнтів, млн. грн.	100,70	184,81	245,59	1 617,98	1 574,90	1 564,12	1 832,62	2 265,90	2 325,20
Власний капітал, млн. грн.	47,40	61,88	80,55	450,61	459,92	476,39	480,72	516,51	529,34
Доходи, млн. грн.	40,11	41,67	53,56	172,20	69,33	142,92	222,30	367,71	90,01
Витрати, млн. грн.	37,55	38,13	48,26	146,04	60,10	116,91	180,44	327,78	76,98
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	3,87	5,71	7,36	37,32	9,26	28,08	47,86	57,94	13,04
Чистий прибуток, млн. грн.	2,57	3,54	5,30	26,16	9,23	26,01	41,86	39,93	13,03
Доходність активів (ROA) ¹ ,%	1,25	1,20	1,34	1,13	-	-	-	1,22	0,41
Доходність капіталу (ROE) ² ,%	5,41	5,73	6,57	5,81	-	-	-	7,73	2,46

¹ Значення ROA на звітну дату

² Значення ROE на звітну дату

Резюме

II півріччя 2008 року стало переломним для банківської системи України. В умовах погіршення економічної ситуації в країні та на фінансовому ринку зокрема, для вітчизняних банків загострилися 3 основні проблеми: різке зниження ліквідності, зниження довіри інвесторів та висока ймовірність втрати активів через неплатоспроможність позичальників.

Так, погіршення ліквідності та якості активів банківських установ поставили під загрозу виконання банківською системою України її основних функцій – своєчасного здійснення розрахунків та перерозподілу ресурсів в економіці, через що виникла необхідність оперативного втручання регулятора у діяльність окремих банків. Через дефіцит ліквідності та постійну зміну умов діяльності (операційного середовища) більшість банківських установ була змушена не лише обмежити кредитування економіки, але й звернутися за фінансовою підтримкою до регулятора з метою збереження платоспроможності. Банки почали втрачати довіру вкладників та інвесторів, для відновлення якої потрібно буде тривалий проміжок часу. Протягом наступних років ключовим завданням для банківського сегмента країни буде збереження репутації, не останнє місце у чому буде посідати якісне управління залученими ресурсами, яке забезпечить їх своєчасне повернення та прибуткову діяльність.

При цьому, враховуючи складну макроекономічну ситуацію та суттєве погіршення операційного середовища, рейтингове агентство не очікує швидкого відновлення фінансової системи України, зберігаючи негативний прогноз для окремих банківських установ. Рейтингове агентство очікує, що протягом року основні показники діяльності банків погіршуватимуться, тому для «фінансового оздоровлення» банків регулятором буде здійснюватися комплекс адміністративних та фінансових заходів, від ефективності яких значною мірою буде залежати виконання банками їх основних функцій.

Протягом зазначеного періоду АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» було розширено банківську ліцензію (отримано дозвіл на проведення операцій з банківськими металами), а також, враховуючи зміну ситуації на фінансовому ринку та в економіці, внесено коригування до основних методик оцінки кредитоспроможності клієнтів, діяльності регіональної мережі, а також планових показників розвитку Банку. У структурі керівного складу відбулися перегрупування, що, проте, суттєвим чином не позначилось на діяльності банківської установи.

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» належить до III групи банків у ренкінгу НБУ, посідаючи у ній станом на 01.04.09 р. 7 позицію за обсягом чистих активів (45 місце у загальному ренкінгу). Наразі обслуговування клієнтів здійснюється у Головному офісі, Кримській філії та 18 відділеннях (загалом в 10 регіонах). Протягом аналізованого періоду АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» продовжував розвивати територіальну мережу на базі безбалансових відділень (регіональних управлінь). Через погіршення ситуації на фінансовому ринку та в економіці, плани щодо введення в експлуатацію територіальних підрозділів Банком було виконано

не повною мірою, а також відкориговано план подальшого територіального розширення. Окремі відділення є планово збитковими через незначний період їх функціонування.

АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» до останнього часу досить обмежено працював з масовим клієнтським сегментом, а основна частина його ресурсної бази та кредитного портфеля сформована невеликою кількістю суб'єктів господарювання. Нарощення кількості фізичних осіб позичальників відбувалося, в основному за рахунок кредитування співробітників підприємств–контрагентів. Незначна кількість клієнтів – суб'єктів господарювання обмежує фінансову гнучкість банківської установи, особливо при посиленні кризових явищ в економіці.

АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» є асоційованим членом VISA International під спонсорством Райффайзен Банк Аваль. Банк емітує переважно дебетні платіжні картки Visa Electron (на базі власного процесингового центру). Плановий розвиток карткового бізнесу потребуватиме від Банку значних капітальних інвестицій.

Структура основних учасників АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» в аналізованому періоді значних змін не зазнала. Істотною участю у капіталі Банку володіє юридична особа (ТОВ «Промислова група «Моньєр»), тоді як участь у капіталі кожного з інших учасників (фізичних та юридичних осіб) не перевищує 10%.

Протягом аналізованого періоду судовими інстанціями розглядалися позови за участю АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» на загальну суму 124 млн. грн. Переважну частину таких позовів було вирішено на користь Банку. Невирішені судові позови (36 позовів на суму майже 3,5 млн. грн.) є переважно позовами Банку до позичальників щодо повернення наданих кредитів. За аналізований період контролюючими органами було проведено 23 перевірки діяльності АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ», у ході окремих з яких було виявлено порушення та нараховано штрафні санкції. Штрафи було сплачено Банком, а їхній обсяг є незначним та не чинить суттєвого впливу на діяльність банківської установи. Обсяг операцій з пов'язаними особами є незначним.

АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» не порушував економічних нормативів в аналізованому періоді. Банк має прийнятний рівень капіталізації та достатній запас відхилень за більшістю економічних нормативів.

Наприкінці 2008 року АБ «КЛПРИНГОВИЙ ДІМ» було проведено переоцінку основних засобів, що призвело до збільшення балансового капіталу банківської установи. Іншою вагомою складовою зростання капіталу за аналізований період був позитивний результат діяльності. Враховуючи негативні тенденції на фінансовому ринку і економіці країни, не виключено, що вже найближчим часом Банк потребуватиме додаткової капіталізації.

Протягом аналізованого періоду відбулися перегрупування у структурі зобов'язань банківської установи. Так, значну частину коштів інших банків (частка яких скоротилася до 2,7% зобов'язань) було заміщено коштами Національного банку України в сумі 174 млн. грн. Суттєво збільшився також обсяг коштів суб'єктів господарювання, основою яких є кошти клієнтів на вимогу. Основні показники, які

характеризують якість ресурсної бази, зокрема, рівень концентрації залучених ресурсів у розрізі кредиторів і галузей економіки, залежність від нестабільних джерел фондування, свідчать про значний ризик ліквідності для банківської установи при подальшому погіршенні ситуації на фінансових ринках та загальноекономічного середовища в країні.

Протягом аналізованого періоду активи банківської установи продовжували зростати, основною причиною чого було придбання та переоцінка основних засобів, зростання кредитного портфеля (у тому числі, за рахунок переоцінки валютних кредитів наприкінці 2008 року), а також нарахування значного обсягу доходів за наданими кредитами. АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» стабільно утримує значну частину коштів на кореспондентських рахунках в інших банківських установах, отримуючи за цими коштами щоквартально близько 20 млн. грн. процентних доходів.

Діяльність на ринку цінних паперів здійснюється АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» на підставі отриманих ліцензій. Концентрація портфеля цінних паперів банківської установи є значною: цінні папери 2 емітентів формують понад 95% портфеля. Загалом питома вага цінних паперів в активах банківської установи є незначною, проте інвестиційний ризик для Банку посилюється суттєвим зниженням ліквідності фондового ринку та загальним спадом в економіці, що може обмежити можливості вказаних вище емітентів вчасно та у повному обсязі виконувати зобов'язання за облігаціями власних емісій.

У зазначеному періоді суттєво погіршилась якість кредитного портфеля банківської установи через зростання простроченої заборгованості (у понад 8 разів), частка якої у кредитному портфелі на початок II кварталу 2009 року склала 3% (станом на 01.10.08 р. – 0,44%). Кредитний портфель банківської установи помірно уразливий до валютного ризику, проте кредитний ризик для Банку залишається суттєвим. Так, зниження попиту на нерухомість в подальшому може спричинити наступні негативні наслідки для банківської установи: переоцінка (уцінка) вартості забезпечення (нежитлової нерухомості та земельних ділянок) може зумовити зростання чистого кредитного ризику, та як результат – значне збільшення витрат на формування резервів за кредитами й тиск на показники прибутковості; подальше поглиблення кризових явищ в економіці може суттєво обмежити платоспроможність окремих суб'єктів господарювання, зокрема тих, які вже не змогли своєчасно розрахуватися з банком, через що їх заборгованість було пролонговано з пониженням класу позичальника.

АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» не порушував нормативів ліквідності, встановлених НБУ та має помірно збалансовані активи та пасиви за строками до погашення (до 31 дня та 1 року). Значні дисбаланси спостерігаються у структурі активів та пасивів на вимогу, що за умови непрогнозованості поведінки окремих вкладників та подальшого погіршення ситуації на фінансовому ринку може суттєво обмежити здатність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» своєчасно та у повному обсязі розраховуватися за зобов'язаннями. Ліквідність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» обмежується значною концентрацією залучених ресурсів та вкладень за окремими контрагентами; значним обсягом нестабільних ресурсів (коштів до запитання) у пасивній базі банківської установи та виключною концентрацією цих коштів за

одним контрагентом, а також зниженням якості робочих активів на фоні збереження негативних тенденцій в економіці країни, що у подальшому може негативно вплинути на стабільність та прогнозованість грошових надходжень Банку.

Діяльність АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» протягом аналізованого періоду загалом була прибутковою. Основними складовими доходів банківської установи залишаються процентні, проте у останньому кварталі минулого року було отримано також значний обсяг торгового доходу від операцій з іноземною валютою. Погіршення якості активів та перегрупування у ресурсній базі призвели до зростання витрат на формування резервів (у результаті – до збиткової діяльності у останньому кварталі 2008 року) та до зростання окремих складових процентних витрат (за коштами НБУ та підприємств). Разом з тим, незважаючи на збиткову діяльність у останньому кварталі 2008 року, через різницю податкового та фінансового обліку, наприкінці 2008 року Банком було сплачено досить значний обсяг податку на прибуток (близько 8% від витрат IV кварталу 2008 року). Основні показники, які характеризують ефективність діяльності банківської установи у аналізованому періоді погіршились, проте все ще залишаються на прийнятному рівні. За умови збереження негативних тенденцій в економіці рейтингове агентство не виключає посилення тиску на прибутковість діяльності Банку саме через погіршення якості активів.

Банк реалізує стратегію диверсифікації своєї діяльності та переорієнтацію на масові клієнтські сегменти. Планові показники було виконано частково. Виконання банківською установою стратегії розвитку в аналізованому періоді було ускладнено впливом загально-ринкової ситуації. Основною причиною недовиконання планових результуючих показників було недоотримання значного обсягу клієнтських ресурсів, та як результат – недовиконання плану за обсягом доходних активів.

Висновок

За результатами проведеного аналізу, кредитний рейтинг АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ» підтверджено на рівні uaBBB з негативним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу рейтингів фінансових установ

А.М. Коноплястий

Відповідальний аналітик

В.О. Шулик

Додатки

Дані балансу АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показник	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.04.08	01.07.08	01.10.08	01.01.09	01.04.09
Активи									
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	20,08	21,97	31,58	51,46	16,14	25,18	29,90	49,34	49,07
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	0,00	0,92	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти в інших банках	34,67	51,16	41,32	729,81	654,40	629,65	771,26	755,46	681,75
Кредити клієнтам	132,95	199,56	250,96	1 441,04	1 530,43	1 559,26	1 760,91	2 370,81	2 279,80
Цінні папери	16,78	13,84	23,07	85,22	85,29	75,22	73,35	117,54	72,32
Довгострокові вкладення	3,82	12,31	19,76	49,84	67,95	72,86	76,67	134,36	132,95
Нараховані доходи	3,56	6,73	9,64	21,38	22,73	31,30	25,44	49,94	91,97
Резерви	-7,32	-12,31	-14,23	-68,98	-93,83	-110,91	-128,98	-203,21	-211,81
Інші активи	1,36	1,27	4,47	3,11	2,91	3,27	2,00	2,10	47,89
Разом активів	205,90	295,44	396,58	2 312,88	2 286,04	2 285,83	2 610,55	3 276,34	3 143,93
Зобов'язання									
Заборгованість перед НБУ	2,81	0,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	174,00	174,00
Кошти банків	53,35	44,71	58,62	92,28	209,71	212,13	276,87	276,88	69,69
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	85,76	146,41	185,37	1 370,24	1 353,76	1 330,86	1 508,50	1 904,48	1 999,32
Кошти фізичних осіб	14,94	38,39	60,22	247,75	221,14	233,26	323,96	361,42	325,88
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	8,26	7,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	130,00	20,00	20,00	5,00	5,00	5,00
Субординований борг	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	0,56	1,06	1,36	4,89	6,02	4,44	6,87	12,98	15,85
Інші зобов'язання	1,08	2,11	10,46	8,85	8,49	8,75	8,47	25,06	24,85
Разом зобов'язань	158,50	233,56	316,02	1 862,27	1 826,12	1 809,44	2 129,83	2 759,82	2 614,59
Власний капітал									
Сплачений статутний капітал	43,74	54,68	71,28	415,00	415,00	439,69	428,08	428,08	428,08
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	1,09	3,66	4,01	9,31	9,31	10,78	10,78	10,78	10,78
Результат минулих років	0,00	0,00	0,00	0,00	26,16	0,00	0,00	0,00	39,93
Результати переоцінки	0,00	0,00	-0,03	0,14	0,22	-0,10	0,00	37,72	37,52
Фінансовий результат поточного року	2,57	3,54	5,30	26,16	9,23	26,01	41,86	39,93	13,03
Всього власний капітал	47,40	61,88	80,55	450,61	459,92	476,39	480,72	516,51	529,34

Дані звіту про фінансові результати АБ «КЛІРИНГОВИЙ ДІМ», млн. грн.

Показники	2004	2005	2006	2007	3 міс.2008	6 міс.2008	9 міс.2008	2008	3 міс.2009
Процентні доходи	35,89	33,91	42,31	134,92	65,32	135,15	209,39	311,93	84,69
Комісійні доходи	2,66	4,60	6,09	31,72	2,88	6,84	10,49	14,57	2,60
Результат від торговельних операцій	1,43	2,14	2,81	3,99	0,73	0,41	1,75	40,44	2,05
Інші операційні доходи	0,03	0,25	0,84	1,45	0,31	0,42	0,53	0,60	0,19
Інші доходи	0,09	0,40	0,11	0,10	0,09	0,12	0,14	0,17	0,49
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходів	40,11	41,31	52,18	172,20	69,33	142,92	222,30	367,71	90,01
Процентні витрати	17,34	10,53	19,95	45,75	25,34	50,36	77,05	121,84	50,83
Комісійні витрати	0,70	0,51	0,72	0,92	0,19	0,38	0,51	0,73	0,15
Інші операційні витрати	5,48	6,87	5,86	6,14	1,31	2,93	5,50	7,87	3,82
Загальні адміністративні витрати	7,89	12,04	16,39	26,54	8,76	19,43	31,57	45,79	12,91
Відрахування в резерви	4,84	5,65	1,90	55,53	24,47	41,75	59,81	133,53	9,28
Податок на прибуток	1,30	2,16	2,06	11,16	0,02	2,07	6,00	18,01	0,00
Всього витрат	37,55	37,77	46,88	146,04	60,10	116,91	180,44	327,78	76,98
Фінансовий результат поточного року	2,57	3,54	5,30	26,16	9,23	26,01	41,86	39,93	13,03